

Subjektīvais novērtējums pēc mastektomijas ar tūlītēju rekonstrukciju

Staņislavs Ukleikins¹, Arvīds Irmejs^{2,3}, Ansis Ģīlis³

¹Rīgas Stradiņa universitāte, Medicīnas fakultāte, Latvija

²Rīgas Stradiņa universitāte, Ķirurģijas katedra, Latvija

³Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca,

Krūts slimību centrs, Latvija

Ievads. Krūts vēzis ir biežākais vēzis sievietēm visā pasaulē. Pēc Slimību profilakses un kontroles centra datiem 2015. gadā krūts vēzis atklāts 1167 pacientēm, kas ir biežāk sastopamais audzējs starp visiem Latvijas iedzīvotājiem. Mūsdienās joprojām dažos gadījumos nepieciešams veikt mastektomiju, un šajā gadījumā krūts rekonstrukcija ir būtiska ārstēšanas plāna sastāvdaļa. Dzīves kvalitātes un ķermeņa tēla atjaunošana pēc mastektomijas ir galvenie iemesli krūts rekonstrukcijas veikšanai. Būtiski faktori, izvērtējot rekonstrukcijas rezultātu, ir pacientes apmierinātība, pašapziņa, diskomforta un ierobežojumu neesamība.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis ir novērtēt pacienšu apmierinātību ar tūlītēju krūts rekonstrukcijas rezultātu operācijās, kas veiktas no 2009. līdz 2015. gadam vienā universitātes slimnīcā. Retrospektīvi tika atlasītas pacientes, kurām krūts vēža dēļ tika veikta mastektomija un tūlītēja krūts rekonstrukcija. Pacientes atbildēja uz jautājumiem par apmierinātību ar operācijas iznākumu. Visa iegūtā informācija tika apkopota un analizēta, izmantojot *Microsoft Excel* deskriptīvās statistikas metodes.

Rezultāti. Pētījumā tika iekļauta 41 sieviete ar vidējo vecumu $47,2 \pm 9,3$ gadi; 32 sievietēm bija veikta sargmezglas biopsija, bet deviņām – paduses limfadenektomija. Ar operācijas kopējo iznākumu ļoti apmierinātas bija 29,3% ($n = 12$) aptaujāto sieviešu, apmierinātas – 26,8% ($n = 11$), bet 4,8% bija neapmierinātas un 4,8% – ļoti neapmierinātas. Vairums pacienšu – 92,7% ($n = 38$) – atzina, ka nenozēlo lēmumu par rekonstrukcijas veikšanu un nepieciešamības gadījumā rekomendētu to savai draudzenei. Ikdienas aktivitāšu ierobežojumu nebija 56,1% ($n = 23$) gadījumu, bet 60,9% ($n = 25$) atzīmēja diskomfortu rekonstruētās krūts apvidū intensīvas slodzes laikā. Rekonstruētās krūts apvidū nelielu ādas jušanas zudumu atzina 17,1% sieviešu, 21,9% atzīmēja pilnīgu jušanas zudumu, bet 9,8% pacienšu bija pilnīgi saglabāta ādas jušana. Krūšu simetriskumu kā ļoti labu vai labu novērtēja 31,7% ($n = 13$) sieviešu, 61,0% ($n = 25$) bija apmierinātas ar rētu izskatu. Savu izskatu apgērbā kā ļoti labu vai labu novērtēja 73,2% ($n = 30$) pacienšu, bet 56,1% bija apmierinātas ar savu izskatu krūštūrī, savukārt ar savu izskatu, esot kailai, apmierinātas bija 14,6% respondenšu. Ar izvēlēto implanta tilpumu apmierinātas bija 53,7% ($n = 22$) no visām aptaujātajām pacientēm. Kā dabīgu ķermeņa sastāvdaļu rekonstruēto krūti izjuta 36,6% respondenšu, 34,1% ($n = 14$) to izjuta viduvēji, savukārt 48,8% ($n = 20$) uzskatīja, ka rekonstruētā krūts izskatās nedabiski, 34,1% dabiskumu vērtēja kā viduvēju. Seksuālās attiecības ar dzīvesbiedru pēc operācijas neizmainījās 70,7% ($n = 29$) gadījumu un 63,4% ($n = 26$) gadījumu, pēc pacienšu domām, dzīvesbiedrs operācijas rezultātu vērtēja kā ļoti labu vai labu.

Secinājumi. Vairums pacienšu nenozēlo savu lēmumu par krūts rekonstrukcijas operācijas veikšanu un nepieciešamības gadījumā rekomendētu to savām draudzēm. Vairāk nekā puse aptaujāto pacienšu kopumā bija apmierinātas ar operācijas iznākumu un neizjuta nekādus ikdienas ierobežojumus. Gandrīz visām pacientēm bija samazināta ādas jutība rekonstruētās krūts apvidū. Lielākā daļa pacienšu bija apmierinātas ar savu izskatu apgērbā, bet nebija apmierinātas ar izskatu, esot kailai, un ar krūšu simetriskumu. Gandrīz puse aptaujāto uzskatīja, ka rekonstruētā krūts izskatās nedabiski. Trešdaļā gadījumu krūts pilnībā tiek izjauta kā dabīga ķermeņa sastāvdaļa. Operācijas iznākums maz ietekmē seksuālās attiecības ar dzīvesbiedru.